

Socialism, inflation och sparsamhet

LUDWIG VON MISES

Ludwig von Mises (1881-1973) har bidragit stort till nationalekonomin och dess teorier kring den fria marknaden, inte minst genom att vara banbrytande medelst den österrikiska skolan och dess fokus på individen. En av hans stora upptäckter är hur inflation kan utnyttjas som politiskt instrument för att åstadkomma omfördelning, vilken först presenterades i ett av hans större verk: *The Theory of Money and Credit* från 1912. I denna essä från 1960 diskuterar han hur politiken spelar kommunismen i händerna genom sin ignoranta hållning gentemot planering och penningpolitik.

Den största faran för den amerikanska friheten och det amerikanska sättet att leva kommer inte utifrån. Den är inte av militär art. Inte heller kommer socialism att övervinna det här landet – eller, för den delen, de civiliserade länderna i Västeuropa – i form av en öppen kapitulation inför den kommunistiska internationalen. De chanser socialismen må ha i USA är ett resultat av våra egna politiska partiers ekonomiska politik, som gradvis undergräver de ekonomiska och sociala grunderna för Amerikas frihet och välstånd.

Båda de traditionella partierna, republikanerna och demokraterna, är ärliga när de intygar sin avsky inför totalitarismen. Väljarna är helt övertygade om att de röstar för politiker som är helt förbundna att bevara konstitutionen och all den frihet den medger, när de röstar på ett av dessa partier. Dessa politiker och de som stödjer dem skulle bli bestörta om de insåg att de faktiskt bereder väg för ett system som inte skiljer sig nämnvärt från det totalitära system de så beslutsamt förkastar.

Socialism och planering är kommunism

Det fundamentala felslut som förleder dagens politiska tänkande kan ses som den påhittade distinktionen mellan kommunism å ena sidan och socialism och planering å den andra.

De två termerna socialism och kommunism är synonymer. Kommunism är en mycket gammal term, medan socialism först myntades i Frankrike i slutet på 1830-talet. Till år 1917 användes båda helt utan åtskillnad. Därför kallade Marx och Engels det program de publicerade 1848 för *Kommunistiska manifestet*, medan de partier som organiserades för att genomföra programmet kallade sig för socialistiska partier.

Innan 1917 gjordes ingen åtskillnad mellan dessa ord. När Lenin kallade sitt parti "kommunistiskt" menade han att det var ett parti som uppriktigt syftade till att realisera socialismen till skillnad från partier som, enligt Lenin, endast kallade sig socialistpartier medan de egentligen var "socialistförrädare" och borgarklassens "tjänare". Lenin låtsades aldrig att hans kommunistparti hade något annat mål än att införa socialis-

men. Det officiella namnet han gav sin stat var – och är – Union of the Soviet *Socialist* Republics (USSR). Om någon säger att han är emot kommunism, men hyllar socialism, är han inte mer konsekvent eller logisk än den som deklarerar att han är emot mord men hyllar avrättning.

Det grundläggande kännetecknet för socialistisk, eller kommunistisk, förvaltning är ersättningen av den unikt statliga planeringen till planer för varje individuell medborgare. "Planering" är därför endast ytterligare ett begrepp för att uttrycka vad termerna socialism och kommunism är avsedda att uttrycka.

Ändå vilseleds många av våra partiledare av idén att socialism och planering är något annat än kommunism och att de genom att gynna denna ordning sätter sig emot kommunismen, medan de egentligen helt och fullt anammar det kommunistiska programmet. Självklart låtsas dessa förvirrade politiker att de siktar mot ett socialistiskt system, som bevarar demokrati och den representativa staten.

De säger att de vill avskaffa "endast" *ekonomisk* frihet och bibehålla *politisk* frihet. Det är osäkert om de inser att ekonomisk kontroll inte endast kontrollerar en del av människans liv, som kan skiljas från andra delar. Om staten kontrollerar alla materiella resurser i produktionen, kontrollerar den alla aspekter av individers verksamhet. Om den kontrollerar alla kommunikationsmedel, tryckpressar, radio, TV och alla monteringshallar, kommer all politisk verksamhet vara beroende av de styrandes godtycke. Om alla är förbundna att arbeta enligt statens order, kommer endast de som staten betror att få lägga tid och energi på offentliga angelägenheter.

Det är inte en tillfällighet att den representativa staten och medborgerliga rättigheter utvecklades steg för steg när kapitalismen ersatte feodalismen, och försvann överallt så snart socialism – oavsett den "högra" modellen (tysk nazism och italiensk fascism) eller den "vänstra" modellen (rysk bolsjevism) – trängde undan marknadsekonomin. Despotism är den nödvändiga och naturliga följden av socialism precis som den representativa staten är den nödvändiga och naturliga konstitutionella följden av kapitalism.

Omedvetet stöd för socialism

Förvisso avser många av ledarna inom "vänster"-falangerna i de båda partierna att medvetet avskaffa varje spår av frihet och omvandla Amerika till en fullskalekopia av det sovjetiska systemet. Men de flesta av våra politiker och fotfolket är inte skyldiga till sådant svek. Tvärtom, de är angelägna att bevara det traditionella statssystemet, de fria institutionerna, etablerade av grundlagsfäderna, de institutioner som är fundamentet i detta lands storhet, ära och välstånd, liksom de var de utmärkande dragen för civilisationen i Västeuropa.

Redaktörn har ordet

Den 14 september kallar den politiska överklassen åter röstboskapen till urnorna för att slippa ansvara för den politiska kurs som egentligen redan är bestämd. Endast ett resultat är möjligt, oavsett folkomröstningens utslag – ett ja till den överstatliga politiska valutan. Hans majestät Persson kommer inte att låta sitt mål – att föra den svenska staten in i den europeiska monetära unionens tredje steg – grusas endast på grund av folkviljan.

Oavsett hur det går i september kan vi vara säkra på detta: välfärdsstaten rullas inte tillbaka, utan kommer fortsätta att svälla likt en cancersvulst och förtära allt som är friskt. Med andra ord blir skillnaden minimal, och kan endast komma att bestå i var den som ger order gällande penning- och räntepolitik är belägen. Om det, för svensk del, blir i Stockholm eller Frankfurt.

Men är det egentligen viktigt? Vad som faktiskt är viktigt är det faktum att någon har den faktiska makten att ta beslut om dessa ting. Att det *de facto* är politiska beslut, om än av en så kallad oberoende centralbank, som bestämmer pengars värde borde oroa.

Med detta nummer av Libertarianskt Forum erbjuds läsaren en genomgång av penningväsendet inför höstens folkomröstning: *Tema Pengar*.

Syftet är inte att argumentera för eller emot den europeiska eller svenska politiska valutan, det vore slöseri med såväl tid som energi. Istället har vi samlat ett flertal spännande artiklar, som ger en grundläggande kunskap om vad pengar *egentligen* är. Temaartiklarna erbjuder många nya infallsvinklar och gör upp med politikens maktanspråk.

Den världskände nationalekonomen och filosofen *Ludwig von Mises* är först ut och berättar hur ekonomin förstörs av ignoranta politiska makthavare – och hur pengarna inflateras för att ytterligare stadfästa statens makt. Politikerna spelar kommunismen, och därmed välståndets avskaffande, i händerna utan att de förstår det.

Christian Michel beskriver hur allt vi tar för givet kräver en fri marknad och därför inte kan politiseras. I "Vad är ett 'rättvist pris'?" gör han upp med missuppfattningar genom historien.

Nationalekonomiprofessorn *Hans-Hermann Hoppe* gör åter ett provocerande inlägg i Libertarianskt Forum. Denna gång går han i direkt polemik med såväl nobelpristagaren Milton Friedman som den nationalekonomiska Chicagoskolan. I denna starkt nationalekonomiskt färgade artikel argumenterar han för att valutor inte alls är ett medel för utbyte, utan är en produkt i sig som vilken annan som helst.

Filosofie doktor *William F Schmidt* beskriver därefter guldmyntfoten som optimal valutabas, och hävdar att det inte finns några rationella alternativ till den fria marknadens institutioner. Resultatet av guldmyntfotens avskaffande är endast depressioner och ekonomisk misär.

Dessutom skriver den amerikanske debattören *Keith Preston* hur han ser på sin ideologi, anarko-socialismen, och varför staten måste avskaffas. Oavsett om man kallar sig anarkokapitalist eller anarko-socialist är målet detsamma, är hans tes.

Undertecknad tar sedan vid och berättar hur vi kan avskaffa staten under vår livstid – utan alltför arbetsamt engagemang. Väl-

färdsstaten förmår inte i längden hålla upp den börda den skapat. Världens alla slitvargar klarar inte att producera vad välfärdsstatens barn kräver.

Och vi kan stolt meddela att Libertarianskt Forum har inlett ett formellt samarbete med den världsomspännande libertarianska organisationen International Society for Individual Liberty. Ordföranden *Vincent H Miller* skriver om organisationen och vad den går ut på. Du hittar hans artikel sist i detta extratjocka dubbelnummer.

Som synes har du alltså ytterligare ett stycke historia i din hand – ännu ett fullspäckat, fantastiskt nummer av Libertarianskt Forum. Mycket nöje!

Per Bylund
redaktör

I detta nummer:

TEMA PENGAR:

SOCIALISM, INFLATION OCH SPARSAMHET

Ludwig von Mises 1

TEMA PENGAR:

VAD ÄR ETT "RÄTTVIST PRIS"?

Christian Michel 4

TEMA PENGAR:

DEN STORA BLUFFEN:

FRÅN GULD TILL PAPPER
Hans-Hermann Hoppe 9

TEMA PENGAR:

GULDMYNTFOTEN

William F Schmidt 17

ANARKO-SOCIALISTISK EKONOMI

Keith Preston 19

UPPDRAG: KROSSA VÄLFÄRDSSTATEN

Per Bylund 22

INTERNATIONELLT SAMARBETE:

INTERNATIONAL SOCIETY FOR

INDIVIDUAL LIBERTY
Vincent H Miller 23

Libertarianskt Forum

www.libertariansktforum.org

red@libertariansktforum.org
Redaktör Per Bylund
Red sekr Thord Swedenhammar
Redaktion Ebba Erlanson

Prenumeration kostar 90 kr/år och betalas på hemsidan eller till postgiro 26 49 95-2. Mottagare Svenska libertarianskt forum.

Frekvens 4 nr/år (90 kr)
Postgiro 26 49 95-2
ISSN 1651-744x
Ansvar utg Per Bylund

Författarna svarar själva för sina bidrag. Redaktionen svarar för osignerat material.

Libertarianskt Forum företräder den radikala libertarianska idétraditionen. Den hämtar inspiration från både den klassiska liberalismen och den fredliga anarkismen, vilket innebär ett starkt försvar för varje människas rätt att själv bestämma sin framtid, samt en grundläggande skepticism gentemot makten och de som gör anspråk på den.

Libertarianskt Forum innehar de svenska rättigheterna till flertalet stora internationella liberala och libertarianska tänkares verk, bland annat Murray N Rothbard, Ludwig von Mises, David D Friedman, Tibor Machan och Hans-Hermann Hoppe.